

NOVUM

Muzeum Jindřichohradecka

srpen 2022

XXIX. SETKÁNÍ LETCŮ V JINDŘICHOVĚ HRADCI

V sobotu 20. srpna 2022 se uskuteční v pořadí již „XXIX. setkání československých letců v Jindřichově Hradci“. Počátek akce spadá do roku 1994, kdy do našeho města nad Vajgarem přijelo bezmála čtyřicet bývalých čs. letců RAF, včetně takových legend, jako byl František Fajtl, Alois Šiška či Ladislav Sitenký. Téměř všichni muži ve slušivých modrých uniformách odletěli

Oldřich Pelčák na Setkání v roce 2020

do aviatického nebe. Letos proto přivítáme především sportovní a vojenské piloty včetně palubního personálu jedné z místních dopravních společností.

Akce bude zahájena v 10 hodin v kostele sv. Jana Křtitele, kde hosty uvítá ředitel Muzea Jindřichohradecka Jaroslav Pikal, starosta města Jan Mlčák a za Český svaz letectví pilot kosmonaut-náhradník plk. Oldřich Pelčák z Prahy. Moderátorem celého dne bude Vladislav Burian. Nádherný církevní objekt rozezvučí tóny barokních varhan, k nimž usedne Tomáš Petru. Součástí programu bude ocenění dlouholetých členů

Klubu historie letectví pamětní medailí k 100. letům československého letectví. Od 11.15 hodin si v konferenčním sále Muzea Jindřichohradecka budou moci hosté prohlédnout výstavu věnovanou 80. výročí tragického skonu Františka Peltána z Jindřichova Hradce „Čtvrtý ze Tří králů“. Tohoto radistu vysílačky Sparta II historikové dlouhá desetiletí opomněli. O jeho představení veřejnosti se zasadila Československá obec legionářská br. Stanislava Berana z Jindřichova Hradce zastoupená Petrem Pokovbou starším ve spolupráci s Muzeem Jindřichohradecka. Součástí programového bloku bude premiérové promítání videodokumentu z autorské dílny Vladimíra Vondrky, který přiblíží expedici členů Klubu historie letectví Jindřichův Hradec do nizozemského Bergen op Zoom, kde 23. června 2022 proběhlo slavnostní uložení ostatků pěti čs. válečných letců RAF. Oficiální ukončení programu bude tradičně probíhat od 12.30 hodin u Památníku letců na Nábřeží Ladislava Stehny položením kytic a závěrem zazní česká a slovenská státní hymna. Členové jindřichohradeckého Aeroklubu pozdraví všechny přítomné skupinovým průletem. Akci pořádá jako každoročně jindřichohradecký Klub historie letectví za podpory Města Jindřichův Hradec, Muzea Jindřichohradecka, 44. lehkého motorizovaného praporu, Aeroklubu a Čs. obce legionářské br. Stanislava Berana. Těšíme se s Vámi na setkání!

Letec Tomáš Lom

Vladislav Burian

DEPOT BRONZOVÝCH PŘEDMĚTŮ Z NAJDKU

Na rozhraní lesa a louky na katastru vsi Najdek u Lodhěřova nalezl na jaře letošního roku pan Marek Jedlička z Deštné celkem 12 bronzových předmětů datovaných do přelomu střední a mladší doby bronzové (okolo roku 1250 př. n. l.). Objevený depot se skládá ze dvou kompletně dochovaných seker, části třetí sekery (těla s břitem), jednoho kopí, průbojníku a pěti celých a dvou zlomkovitých náramků. Některé náramky byly ozdobeny rytou výzdobou. Pro Jindřichohradecko se jedná o ojedinělý nález rozšiřující naše poznání zdejšího regionu o nové poznatky z období pravěku. Předměty mohly být do země uloženy v době nebezpečí s cílem pozdějšího opětovného vyzvednutí nebo naopak jako trvalá sakrální obětina. Přesný důvod uložení asi neznáme, avšak díky příkladné spolupráci pana Jedličky můžeme s jistotou říci, že před více jak třemi tisíci lety procházeli zdejším krajem lidé doby bronzové. Celý depot bude prezentován na podzim na výstavě věnované nejnovějším pravěkým nálezům na Jindřichohradecku.

Jan Kocina

PIETNÍ AKT K UCTĚNÍ PAMÁTKY LETCŮ

V roce 2000 a 2012 navštívili členové Klubu historie letectví Jindřichův Hradec, včetně dlouholetého archeologa a nyní historika muzea Vladislava Buriana, místo dopadu bombardovacího Wellingtonu Mk. IC „KX-T“ (T2990) od 311. čs. perutě RAF u nizozemského Nieuwe Niedorpu. Stroj se šestičlennou osádkou velitele Viléma Bufky byl sestřelen během návratu na mateřskou britskou základnu RAF East Wretham po útoku na severoněmecké Brémy. Wellington se stal 23. června 1941 v čase 2.13 hodin cílem útoku německého stíhače Messerschmitt Bf-110 od 4./NJG I. Sestřel přežil pouze kapitán V. Bufka, který se zachránil na padáku. Alois Rozum, Vilém Konšacký, Leonard Smrček, Jan Hejna a Karel Valach zůstali po dobu 80 let nezvěstnými. Z archivních dokumentů vyplývá, že letoun byl po dopadu zabořen tak hluboko, že se Němci nepokoušeli během války vrak vytáhnout a těla z trosk vyprostit. Nestalo se tak ani po válce. Letci proto byli prohlášeni za nezvěstné. Místo dopadu označoval po dlouhá léta prostý dřevěný kříž, doplněný později dřevěnou deskou se jmény pěti usmrčených mužů. V roce 1989 nechalo obecní zastupitelstvo v Nieuwe Niedorp pozemek upravit do podoby důstojného hrobu a od roku 1990 bylo místo zaneseno v nizozemském oficiálním seznamu válečných hrobů.

Od května 2021 zde probíhaly terénní práce spojené s vyzdvížením vraku letounu. Výzkum byl zahájen na přání holandské vlády a se souhlasem Velvyslanectví České republiky v Nizozemí. Výsledky vykopávek a testů DNA z nalezených kosterních zbytků prokázaly, že ve vraku skutečně byla těla všech pěti pohřešovaných mužů, která byla 23. června 2022 uložena do společného hrobu na spojeneckém hřbitově v Bergen op Zoom. Tohoto pietního aktu se zúčastnili čeští, slovenští a nizozemští politikové, rodinní příslušníci zesnulých letců a několik věrných přátel historie československého letectví. Bylo pro nás velkou ctí, že se sedm členů našeho klubu mohlo osobně poklonit v Bergen op Zoom památce statečných Čechoslováků.

Vladislav Burian

JINDŘICHOHRADECKÉ SOCHY A PAMÁTNÍKY

SOCHAŘSKÁ VÝZDOBA MĚŠŤANSKÝCH DOMŮ (část 1)

Velký požár, který ve městě vypukl roku 1801, navždy přeměnil podobu celého Jindřichova Hradce. Během tří dnů jeho řádění se dvě třetiny města proměnily v doutnající trosky. Na jeho znovuobnovení se velkou mírou podílel architekt Josef Schaffer, jež je autorem

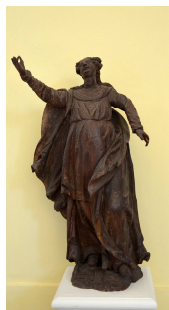
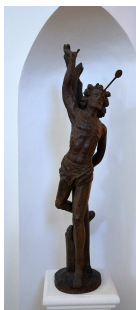

například klasicistní přestavby radnice či řady měšťanských domů, které tak získaly svůj typický klasicistní háv. Požáru bylo na náměstí ušetřeno jen pár domů, mezi něž lze počítat i dva domy, na jejichž průčelích se navíc dochovala původní sochařská díla.

Prvním z nich je dvoupatrový dům nazývaný "U Červené věže" s dodnes dochovaným průčelím z roku 1701 (čp. 83/I.). Barokní úpravu financoval tehdejší majitel domu, zámecký úředník Jiří Müller z Rottenburgu. Budova díky ní získala čtyři okenní osy, v přízemí dva obdélné výkladce a vpravo jeden vstup s kamenným obložením. Patra byla rozčleněna lizénami vysokého řádu končícími v přízemí na konzolách, okna zdůrazněna obloukovitými římsovými supraportami a drobnou štukaturou. Osa domu byla ozdobena malbami, jejichž fragment včetně erbu původního majitele se dochoval mezi okny v prvním patře.

V průčelí domu také vznikly čtyři zdobené niky osazené stejným počtem soch. Na úrovni druhého patra se v nice nachází zhruba metr a půl vysoká socha Panny Marie Immaculaty. Tři přibližně stejně vysoké sochy sv. Rocha a Šebestiána, ochránců před kalamitními moro-

vými epidemiemi, a sv. Kateřiny, patronky učenců a advokátů byly vyřezány ze dřeva a následně osazeny do nik atikového patra. Kupodivu všechny tyto dřevěné sochy přežily i velký požár v roce 1801. Během 20. století byly přeneseny do muzea a na jejich místo umístěny kopie. Všechny čtyři sochy už na první pohled vykazují stejnou míru stylizace a až pololidový styl řezby. Vznikly tak prav-

děpodobně během jednoho období rukou stejného, dnes neznámého regionálního řezbáře. Zvláště u sv. Rocha je rozeznatelná původní barevná polychromie. Avšak i ta byla postupem let překryta druhotnými vrstvami a nánosy, které dnes dodávají sochám tmavě hnědé zbarvení. Je i možné, že dřevorezby toto zbarvení získaly při výše zmiňovaném požáru. Originály soch si lze prohlédnout ve stálé muzejní expozici v barokní kapli minoritského kláštera. Vrchol atikového štítu domu tvoří korunní římsa a nízká ozdobná zídka, která získala dekorativní prvky v podobě dvou typů barokních "šišek" a sousoší dvou stylizovaných lvů sedících okolo ozdobné vázy. Díky němu dům a obchod v něm získal po roce 1989 pojmenování "U dvou lvů". Historii má však daleko bohatší, ve 30. letech 19. století v něm bydlel regenschori František Ikavec, k němuž chodil na hodiny hudby mladý Bedřich Smetana. V roce 1887 zde navíc pobýval u svého švagra známý spisovatel Alois Jirásek. Ve stejném domě se roku 1901 narodil i významný jindřichohradecký historikograf, správce a pozdější ředitel muzea Jan Muk.

Z p r á v y

Expozice v jezuitském semináři jsou otevřeny denně od 8.30 do 12 hodin a od 13 do 17 hodin. **Městská vyhlídková věž** je otevřena denně od 10 do 12.30 a od 13.30 do 18 hodin. **Kostel sv. Jana Křtitele a výstavní prostory v minoritském klášteře** jsou otevřeny denně od 9 do 12 a od 13 do 16 hodin.

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin, jindy po předchozí domluvě.

V sobotu **20. srpna** jste srdečně zváni na **XXIX. SETKÁNÍ ČESKOSLOVENSKÝCH LETCŮ**. Akce bude zahájena v **10 hodin v kostele sv. Jana Křtitele**, bude pokračovat v konferenčním sále muzea a ukončena bude od 12.30 hodin u Památníku letců na Nábřeží Ladislava Stehny položením kytic a proslovy, závěrem zazní česká a slovenská státní hymna.

Jindřichohradecké muzeum pořádá v **pátek 5., 12., 19., a 26. srpna od 20 hodin NOČNÍ KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY KOSTELA SV. JANA KŘTITELE**. Prohlídky provází: Mgr. Vladislav Burian, Mgr. Lenka Dvořáková nebo MgA. Jakub Valášek. Vstupenky je nutné zakoupit předem na pokladně muzea ve Štítného ulici. Vstupné je 90 Kč/dospělí a 40 Kč/děti.

Zveme Vás na koncert jihočeského komorního festivalu **DIALOG VIOLONCELLA A KYTARY** v sobotu 20. srpna od 18 hodin v kostele sv. Jana Křtitele. Vstupné dobrovolné.

V rámci archeologického léta Vás zveme na **KOMENTOVANOU PROHLÍDKU ZANIKLÉ STŘEDOVĚKÉ VESNICE PFAFFENSCHLAG U SLAVONIC** v neděli **4. srpna od 11 hodin**. Lokality Vás provede Mgr. Zdeňka Kolářová z Národního památkového ústavu. Prohlídku registrujete zde: <https://www.arup.cas.cz/archeologicke-letu/>.

Minivýstava **FRANTIŠEK PELTÁN – ČTVRTÝ ZE TŘÍ KRÁLŮ** je zpřístupněna do 9. října 2022 v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici.

Ve výstavní síni muzea „V jezuitském semináři“ na Balbínově náměstí pokračuje výstava **JINDŘICHŮV HRADEC SOBĚ! Z historie jindřichohradeckých pěveckých a divadelních spolků**. Výstavu můžete navštívit do 2. října 2022

Výstava **HORNÍ NÁMĚSTÍ – MÍSTO PAMĚTI. Město Jindřichův Hradec ve sbírkách muzea** v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici potrvá do 6. ledna 2023.

Výstavní sál „Ve Svatojánské“ ve Štítného ulici představuje výstavu **ŠERKA, ŠAŠÍ, MĚCHURA – TO JE NAŠE KULTURA**. Výstava s bohatým edukačním programem bude otevřena do 6. ledna 2023.

Spolek přátel starého Jindřichova Hradce Vás srdečně zve na zájezd **STŘEDOVĚKÉ KOSTELY A CESTY NA DAČICKU A NOVOBYSTRICKU**, který se uskuteční v sobotu **1. října 2022**. Registrace zájemců prostřednictvím e-mailu: pratelestarohradce@seznam.cz. Přímá platba je možná dne 5. 9. 2022 od 17 hodin v konferenčním sále Muzea Jindřichohradecka ve Štítného ulici nebo bankovním převodem na účet spolku.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Ročník XXXI. 8/2022

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Pikal

Registrační značka: MK ČR 11673

Redakce: Bc. Iveta Maryšková

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo náměstí 19/I, Jindřichův Hradec, 377 01

Telefon: 384 363 660 (pokladna), 384 363 661 (pracovny), e-mail: muzeum@mjh.cz, www.mjh.cz